

ANCA DAVIDOIU-ROMAN

MIHAELA DOBOȘ

DUMITRIȚA STOICA

limba și literatura română

evaluarea națională
2017

Clasa a VIII-a

- Noțiuni teoretice și aplicații
- Ghid de redactare a compunerilor
- 90 de variante de subiecte (25 de variante fără sugestii de rezolvare), după modelul elaborat de M.E.N.C.S.

Precizări privind structura subiectelor de la Evaluarea națională pentru absolvenții clasei a VIII-a	3
Programa pentru disciplina Limba și literatura română	6

PARTEA I. INIȚIERE

I.1. NOȚIUNI TEORETICE ȘI APLICAȚII

I. TEXTUL LITERAR (A.D.-R.)

Figuri de stil (A.D.-R.)	14
Versificația/prozodia (tehnica alcătuirii versurilor) (M.D.)	17
Genul epic (M.D.)	19
Romanul (M.D.)	21
Nuvela (M.D.)	23
Schița (A.D.-R.)	25
Fabula (M.D.)	27
Basmul (A.D.-R.)	29
Balada (A.D.-R.)	31
Genul liric (M.D.)	32
Pastelul (A.D.-R.)	34
Doina (M.D.)	36
Genul dramatic (M.D.)	37

II. TEXTUL NONLITERAR (M.D.)

Textul publicitar (A.D.-R.)	40
Anunțul publicitar (M.D.)	42
Articolul de ziar / de revistă (A.D.-R.)	45
Știrea (A.D.-R.)	47

I.2. REDACTARE DE TEXTE (D.S.)

I. Cum se poate scrie o compunere narativă	49
II. Cum se poate scrie o compunere descriptivă. Tabloul de natură (peisajul)	50
III. Cum se poate scrie o compunere descriptivă. Portretul	51
IV. Cum se poate scrie o compunere reflexivă (de exprimare a ideilor și sentimentelor în legătură cu un eveniment personal, social sau cultural)	52
V. Cum se poate scrie o compunere argumentativă	53
VI. Cum se face un rezumat	53
VII. Cum se caracterizează un personaj	54
VIII. Cum se scrie o compunere despre apartenența la gen sau la specie	55
IX. Cum se poate scrie o compunere despre semnificația titlului	56
X. Cum se poate scrie o compunere despre mesajul textului	57

PARTEA A II-A. ANTRENAMENT (TESTE REZOLVATE)

Trăsăturile textului literar (cult și popular)	60
TESTUL 1 (A.D.-R.) – particularitățile operei literare + redactarea unui text publicitar	60
TESTUL 2 (M.D.) – relația dintre instanțele comunicării literare + compunere descriptivă	62
TESTUL 3 (A.D.-R.) – trăsăturile literaturii populare + compunere reflexivă	64
TESTUL 4 (A.D.-R.) – realitatea posibilă într-un text SF + compunere reflexivă	66

Trăsăturile genului epic.....	68
TESTUL 5 (M.D.) – <i>caracteristicile operei epice + prezentarea unei cărți</i>	68
TESTUL 6 (A.D.-R.) – <i>trăsăturile textului narativ + compunere reflexivă</i>	70
TESTUL 7 (M.D.) – <i>caracterul epic al textului-suport + compunere reflexivă</i>	72
TESTUL 8 (D.S.) – <i>trăsăturile genului epic + redactarea unui dialog imaginar</i>	74
TESTUL 9 (M.D.) – <i>apartenența la genul epic + compunere narativă</i>	76
TESTUL 10 (M.D.) – <i>caracterul epic al textului suport + compunere narativă</i>	78
TESTUL 11 (D.S.) – <i>apartenența la genul epic + compunere reflexivă</i>	80
TESTUL 12 (M.D.) – <i>trăsăturile genului epic + compunere descriptivă</i>	82
Structuri în textele epice (acțiune, timp și spațiu, personajul, relația dintre personaje).....	84
TESTUL 13 (M.D.) – <i>caracterizare de personaj + caracterul nonliterar al textului-suport</i>	84
TESTUL 14 (D.S.) – <i>argumentarea statutului de personaj principal + compunere reflexivă</i>	86
TESTUL 15 (D.S.) – <i>caracterizare de personaj + compunere narativă</i>	88
TESTUL 16 (D.S.) – <i>cadrlul acțiunii unui text epic + caracterul nonficcional al textului-suport</i>	90
TESTUL 17 (M.D.) – <i>relațiile dintre personaje + compunere narativă</i>	92
TESTUL 18 (D.S.) – <i>caracterizare de personaj + compunere narativă</i>	94
TESTUL 19 (M.D.) – <i>caracterizare de personaj + compunere narativă</i>	96
TESTUL 20 (A.D.-R.) – <i>cadrlul acțiunii unui text epic + compunere narativă</i>	98
TESTUL 21 (D.S.) – <i>semnificația titlului unui text epic + compunere narativă</i>	100
TESTUL 22 (D.S.) – <i>relația dintre personaje + compunere descriptivă</i>	102
TESTUL 23 (A.D.-R.) – <i>caracterizare de personaj + compunere descriptivă</i>	104
TESTUL 24 (D.S.) – <i>semnificația titlului + compunere descriptivă</i>	106
TESTUL 25 (A.D.-R.) – <i>caracterizarea personajului principal + caracterul nonliterar al textului dat</i>	108
TESTUL 26 (A.D.-R.) – <i>caracterizare de personaj + compunere reflexivă</i>	110
TESTUL 27 (A.D.-R.) – <i>caracterizarea personajului principal + compunere narativă</i>	112
Trăsăturile genului liric. Semnificația titlului. Semnificația textului.....	114
TESTUL 28 (A.D.-R.) – <i>trăsăturile genului liric + compunere reflexivă</i>	114
TESTUL 29 (M.D.) – <i>semnificația titlului unui text liric + text argumentativ</i>	116
TESTUL 30 (M.D.) – <i>semnificația titlului unui text liric + compunere narativă</i>	118
TESTUL 31 (A.D.-R.) – <i>mesajul unui text liric + compunere descriptivă</i>	120
TESTUL 32 (D.S.) – <i>mesajul unui text liric + text argumentativ</i>	122
TESTUL 33 (D.S.) – <i>semnificația titlului unui text liric + caracterul informativ al textului-suport</i>	124
TESTUL 34 (D.S.) – <i>mesajul unui text liric + compunere narativă</i>	126
Moduri de expunere.....	128
TESTUL 35 (M.D.) – <i>povestirea fragmentului dat + compunere descriptivă</i>	128
TESTUL 36 (A.D.-R.) – <i>trăsăturile descrierii artistice + compunere reflexivă</i>	130
TESTUL 37 (M.D.) – <i>trăsăturile descrierii artistice + compunere descriptivă</i>	132
TESTUL 38 (M.D.) – <i>trăsăturile dialogului literar + compunere narativă</i>	134
TESTUL 39 (D.S.) – <i>rezumat + redactarea unui dialog</i>	137
TESTUL 40 (A.D.-R.) – <i>povestirea fragmentului dat + text argumentativ</i>	139
Specii literare.....	141
a) Basmul.....	141
TESTUL 41 (M.D.) – <i>expozițiunea unui basm + compunere reflexivă</i>	141
TESTUL 42 (M.D.) – <i>expozițiunea unui basm + compunere narativă</i>	143
TESTUL 43 (A.D.-R.) – <i>mesajul fragmentului citat + compunere reflexivă</i>	145
TESTUL 44 (A.D.-R.) – <i>trăsăturile basmului + compunere narativă</i>	147
b) Balada.....	149
TESTUL 45 (A.D.-R.) – <i>trăsăturile baladei (populare) + compunere nonliterară (articol)</i>	149
TESTUL 46 (A.D.-R.) – <i>trăsăturile baladei (culte) + compunere narativă</i>	151
TESTUL 47 (A.D.-R.) – <i>caracterizarea personajului principal + compunere descriptivă</i>	153
TESTUL 48 (D.S.) – <i>apartenența la specia baladei (populare) + compunere narativă</i>	155
TESTUL 49 (M.D.) – <i>apartenența la specia baladei (populare) + compunere narativă</i>	157

c) Fabula	159
TESTUL 50 (D.S.) – <i>trăsăturile fabulei + compunere reflexivă</i>	159
TESTUL 51 (M.D.) – <i>caracterizare de personaj + prezentarea unui film</i>	161
TESTUL 52 (A.D.-R.) – <i>trăsăturile fabulei + prezentarea unei cărți</i>	163
TESTUL 53 (M.D.) – <i>trăsăturile fabulei + text argumentativ</i>	165
d) Pastelul	167
TESTUL 54 (M.D.) – <i>trăsăturile pastelului + compunere descriptivă</i>	167
TESTUL 55 (A.D.-R.) – <i>trăsăturile pastelului + text nonliterar (articol)</i>	169
TESTUL 56 (M.D.) – <i>mesajul textului + compunere descriptivă</i>	171
TESTUL 57 (A.D.-R.) – <i>semnificația titlului + compunere narativă</i>	173
e) Doina	175
TESTUL 58 (M.D.) – <i>trăsăturile doinei + compunere narativă</i>	175
TESTUL 59 (A.D.-R.) – <i>mesajul textului + compunere descriptivă</i>	177
TESTUL 60 (A.D.-R.) – <i>mesajul textului + compunere narativă</i>	179
TESTUL 61 (M.D.) – <i>trăsăturile doinei populare + compunere narativă</i>	181
Trăsăturile genului dramatic	183
TESTUL 62 (D.S.) – <i>trăsăturile textului dramatic + compunere reflexivă</i>	183
TESTUL 63 (M.D.) – <i>trăsăturile genului dramatic + compunere descriptivă</i>	185
TESTUL 64 (D.S.) – <i>relația dintre personaje în textul dramatic + compunere narativă</i>	187
TESTUL 65 (A.D.-R.) – <i>caracterizare de personaj + compunere descriptivă</i>	189

PARTEA A II-A. ANTRENAMENT (SUGESTII DE REZOLVARE) 191

PARTEA A III-A. EVALUARE FINALĂ (TESTE NEREZOLVATE) 259

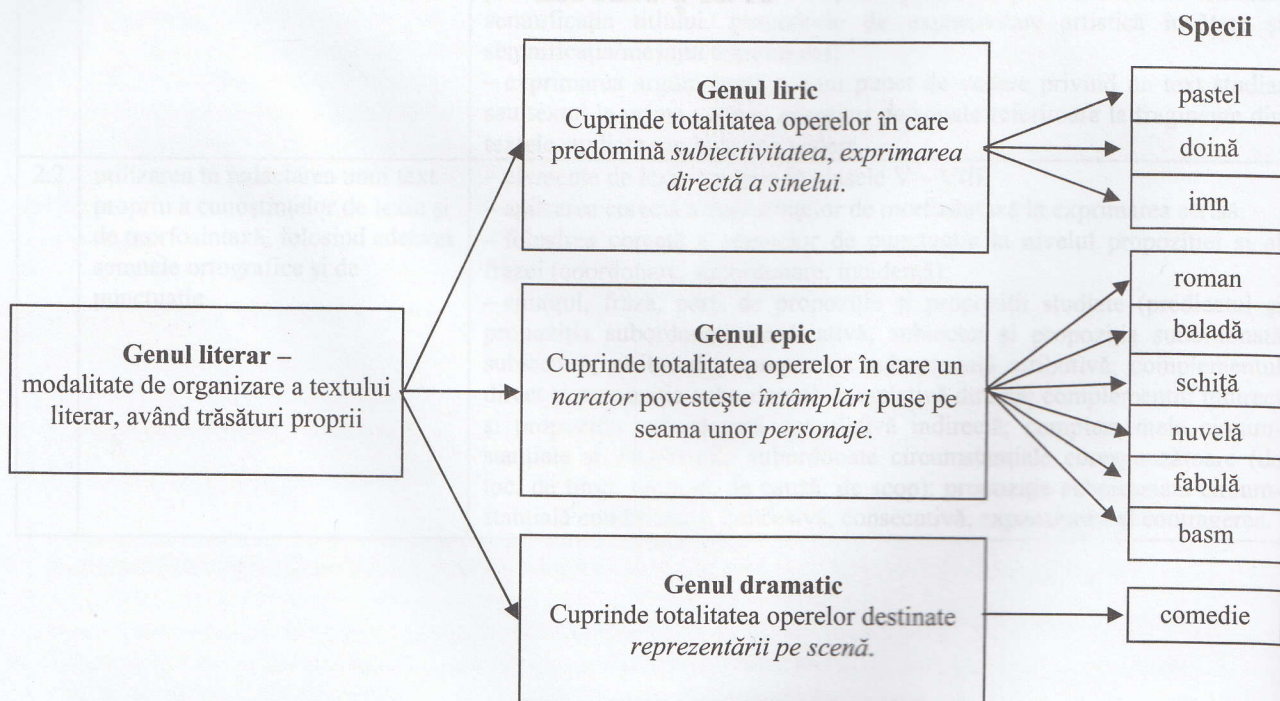
TESTUL 1 (D.S.) – <i>compunere reflexivă + compunere reflexivă</i>	260
TESTUL 2 (M.D.) – <i>trăsăturile genului epic + compunere reflexivă</i>	262
TESTUL 3 (D.S.) – <i>trăsăturile genului epic + compunere reflexivă</i>	264
TESTUL 4 (M.D.) – <i>caracterizare de personaj (roman) + compunere narativă</i>	266
TESTUL 5 (A.D.-R.) – <i>caracterizare de personaj epic + text argumentativ</i>	268
TESTUL 6 (D.S.) – <i>trăsăturile genului liric + compunere narativă</i>	270
TESTUL 7 (A.D.-R.) – <i>mesajul unui text liric (balada) + caracterul de știre al textului-suport</i>	272
TESTUL 8 (M.D.) – <i>semnificația titlului unui text liric + compunere reflexivă</i>	274
TESTUL 9 (D.S.) – <i>trăsăturile genului liric + compunere reflexivă</i>	276
TESTUL 10 (D.S.) – <i>semnificația unui text liric + redactarea unui dialog imaginar</i>	278
TESTUL 11 (D.S.) – <i>trăsăturile pastelului + compunere descriptivă</i>	280
TESTUL 12 (A.D.-R.) – <i>trăsăturile descrierii artistice + compunere reflexivă</i>	282
TESTUL 13 (A.D.-R.) – <i>trăsăturile basmului + text argumentativ</i>	284
TESTUL 14 (A.D.-R.) – <i>trăsăturile baladei + povestire (film)</i>	286
TESTUL 15 (A.D.-R.) – <i>trăsăturile genului epic + compunere descriptivă</i>	288
TESTUL 16 (M.D.) – <i>trăsăturile genului epic + caracterul de știre al textului-suport</i>	290
TESTUL 17 (M.D.) – <i>caracterizare de personaj (nuvela) + compunere narativă</i>	292
TESTUL 18 (M.D.) – <i>caracterizare de personaj (roman) + compunere narativă</i>	294
TESTUL 19 (D.S.) – <i>rezumat (roman) + compunere narativă</i>	296
TESTUL 20 (M.D.) – <i>trăsăturile fabulei + compunere reflexivă</i>	298
TESTUL 21 (A.D.-R.) – <i>mesajul unui text epic (fabula) + compunere narativă</i>	300
TESTUL 22 (A.D.-R.) – <i>trăsăturile pastelului + compunere descriptivă</i>	302
TESTUL 23 (M.D.) – <i>trăsăturile doinei + compunere narativă</i>	304
TESTUL 24 (M.D.) – <i>trăsăturile genului dramatic + compunere reflexivă</i>	306
TESTUL 25 (A.D.-R.) – <i>trăsăturile genului dramatic + text argumentativ</i>	308

I.1. Noțiuni teoretice și aplicații

I. TEXTUL LITERAR

- ✓ are **caracter/statut ficțional** – este o plasmuire a imaginației autorului;
- ✓ nu are ca scop transmiterea de informații exacte către cititor, ci provocarea fanteziei și a emoției acestuia, printr-o unitate deplină a conținutului cu forma (**scop estetic**);
- ✓ **expresivitatea** este o trăsătură fundamentală a textului literar, în funcție de sensibilitatea și imaginația autorului; este obținută prin diferite procedee artistice/figuri de stil;
- ✓ vehiculează valori general-umane prin diverse **teme și motive literare** (iubirea, adevărul, dreptatea, sinceritatea, emoția, nostalgia, creativitatea, jocul, războiul, tradiția, orașul, natura etc.);
- ✓ prezintă o mare varietate de forme: opere lirice, epice, dramatice, aparținând diverselor specii literare.

GENURI ȘI SPECII LITERARE

Exerciții

Citește textele de mai jos și răspunde apoi cerințelor:

1. — Cine ești tu? zise micul prinț. Ești tare frumoasă...
— Sunt o vulpe, zise vulpea.
— Vino să te joci cu mine, o pofti micul prinț. Sunt atât de trist...

— Nu pot să mă joc cu tine, zise vulpea. Nu sunt îmblânzită. [...]

— Ce înseamnă „a îmblânzi”? [...]

— E un lucru de mult dat uitării, zise vulpea. Înseamnă „a-ți crea legături” ...

— A-ți crea legături?

— Desigur, zise vulpea. Tu nu ești deocamdată pentru mine decât un băiețaș, aidoma cu o sută de mii de alți băiețași. Iar eu nu am nevoie de tine. Și nici tu n-ai nevoie de mine. Eu nu sunt pentru tine decât o vulpe, aidoma cu o sută de mii de alte vulpi. Dar dacă tu mă îmblânzești, vom avea nevoie unul de altul. Tu vei fi, pentru mine, fără seamăn în lume. [...] Și-apoi, privește! Vezi tu, colo, lanurile acelea de grâu? Eu nu mănânc pâine. Mie grâul nu mi-e de folos. Lanurile de grâu mie nu-mi trezesc nicio amintire. [...] Tu însă ai părul de culoarea aurului. Va fi, de aceea, minunat când mă vei fi îmblânzit! Grâul, auriu și el, îmi va aminti de tine. Și-mi va fi nespun de dragă murmurarea vântului prin grâu...

Vulpea tăcu și se uită îndelung la micul prinț.

— Te rog... îmblânzește-mă, zise apoi.

(Antoine de Saint-Exupéry, *Micul prinț*)

A.

- ◆ Identifică diftongii și vocalele în hiat din următoarele cuvinte: *frumoasă, aidoma, grâu, aurului*.
- ◆ Numește procedeul prin care s-au format următoarele cuvinte din text: *a îmblânzi, băiețaș, îndelung, nicio (amintire)*.
- ◆ Explică folosirea semnelor de punctuație din enunțul: — *Sunt o vulpe, zise vulpea*.
- ◆ Transcrie două adjective la gradul superlativ absolut.
- ◆ Indică modul și timpul (unde este cazul) următoarelor verbe din text: *pofti, să mă joc, a (-ți) crea, (mă) vei fi îmblânzit, (te) rog*.
- ◆ Menționează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate din sintagmele: *aidoma cu o sută de mii de alți băiețași; eu voi fi pentru tine fără seamăn*.
- ◆ Precizează funcțiile sintactice ale cuvintelor din enunțul: *Ce înseamnă „a îmblânzi”?*
- ◆ Numește felul propoziției subordonate din fraza: *Vino să te joci cu mine, o pofti micul prinț*.

B.

- ◆ Numește personajele prezente în fragmentul citat.
- ◆ Precizează figura de stil pe baza căreia este conturat portretul vulpii.
- ◆ Transcrie o imagine poetică vizuală și una auditivă din textul propus.
- ◆ Explică în 30-50 de cuvinte definiția pe care o dă vulpea termenului *a îmblânzi*.
- ◆ Care este scopul acestui text? Bifează toate răspunsurile posibile: ☐ să descrie; ☐ să informeze; ☐ să ne determine să reflectăm; ☐ să explice; ☐ să convingă; ☐ să povestească o întâmplare; ☐ să amuze; ☐ să ne facă să visăm; ☐ să șocheze; ☐ să emoționeze.
- ◆ Scoate ideile principale din fragmentul dat.
- ◆ Exprimă un punct de vedere, într-o compunere de 100-150 de cuvinte, despre valoarea prieteniei în viață, susținut printr-un argument.
- ◆ Imaginează-ți ce s-a întâmplat mai departe cu personajele: A reușit micul prinț să îmblânzească vulpea? Ce au făcut împreună? Scrie un text scurt în care să incluzi și un dialog construit din patru replici.

2. Ne uitam ca doi copii

În oglinda stelei vii.

Unde-i oare clipa cea

De-o sorbeam și ne sorbea?!

Ne uitam nebuni și goi

În oglinda stelei noi.

Unde-i oare clipa cea

De-o sorbeam și ne sorbea?!

Ne uitam ca doi bătrâni

În oglinda unei pâini.

Unde-i clipa de cândva

De-o sorbeam și ne sorbea?!

(Grigore Vieru, *Oglinda clipei*)